Ramona-Mihaela
VOINEA POSTOLACHE
(Focşani)

ADAPTAREA ANGLICISMELOR ÎN LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ (în baza limbajului economic)

Abstract. The majority of the borrowed words was modeled according to the phonetic and morphological system of the Romanian language. All the words borrowed from the other languages caused changes in the phonetic, grammatical and lexical structure of the Romanian language, each foreign influence being conspicuous by its characteristics, by its personal mark.

The big avalanche of English words of the economic terminology and the Romanian publishing is justified mainly by the need to use specialized terms that have no equivalent in Romanian.

Keywords: neologisms, trade, business, entertainment, informatics, internet, Anglo-American terms, communication, lexical level, phonetic, morphological and semantic, lexical loan, semantic computing, phraseological unit.

Limba engleză este cea mai importantă limbă din punctul de vedere al comunicării, întrucât este cunoscută, cel puțin la un nivel de bază, de aproape o treime din populația globului (1,9 miliarde de oameni). Este o limbă internațională de bază în comerț, afaceri, comunicații, aviație, divertisment, informatică, diplomație şi în internet.

În plus, este limba maternă pentru aproximativ 400 de milioane de oameni din Marea Britanie, Statele Unite, Canada, Republica Irlanda, Australia, în Noua Zeelandă şi este utilizată ca a doua limbă în multe alte țări. Este cea mai predată limbă din lume, cunoaşterea limbii engleze fiind o necesitate în multe sectoare şi domenii de activitate.

Fiecare epocă a avut neologismele sale: slavonisme (cuvinte intrate în limbă în special prin traducerile de cărți bisericeşti), grecisme, turcisme (în perioada fanariotă), ungurisme (mai ales în perioada stăpânirii austro-ungare în Transilvania), franțuzisme (mai ales în epoca modernă), anglicisme şi americanisme mai recent.

Oprindu-ne la influența limbii engleze, primul fapt demn de menționat este că vorbim de un fenomen internațional (nu numai european, ci şi mondial). Împrumutul masiv de termeni anglo-americani s-a manifestat după al Doilea Război Mondial în majoritatea limbilor europene şi nu numai. Vorbim de un fenomen explicabil mai ales prin progresul anumitor domenii ale tehnicii.

Orice limbă străină este un instrument de investigare a unei culturi noi. Elevii îşi pot îmbogăți cunoştințele despre istoria, geografia, arta, religia, guvernarea țării respective, pot chiar coresponda cu copii din acea țară şi îşi pot dezvolta deprinderile de comunicare, abordând la ora de engleză chestiuni de drepturile omului. Eficiența

BDD-A20063 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:08 UTC)

posedării unei limbi moderne este determinată de nivelul de motivare pentru această disciplină. Cele mai importante motive care declanşează activitatea de învăţare a unei limbi moderne sunt motive intrinseci, adică legate de activitatea de învăţare şi procesul învăţării. Deoarece motivaţia are impact pozitiv asupra eficienţei activităţii şi dezvoltării personalităţii, prin valorificarea ei, poate fi identificat potenţialul intern de dezvoltare, învăţare si formare a personalităţii. Pentru ca însuşirea unei limbi moderne să se facă într-un mod cât mai eficient, elevii trebuie să conştientizeze importanţa cunoaşterii acelei limbi; să se manifeste activismul de comunicare, să fie prezent un motiv acţional: performanţa, comunicarea, cunoaşterea. Aşadar, la lecţiile de limba străină trebuie realizate condiţii de comunicare, simularea comunicării cotidiene, prin modelarea situaţiilor de comunicare; selectarea şi aplicarea metodelor active de învăţare adecvate condiţiilor şi scopurilor de comunicare activă. Profesorul trebuie să fie comunicativ, să posede un stil democratic de comunicare, să susţină comunicarea între elevi şi să fie un actor independent al procesului de comunicare.

Influenţa unor limbi asupra altora – la nivel lexical, morfologic şi fonetic, semantic – are ca punct de plecare componenta lexicală a limbii, cele mai multe şi mai directe interferenţe manifestându-se la nivelul vocabularului.

În evoluţia sa istorică, limba română a intrat în contact cu diverse limbi de la care a asimilat cu mare uşurinţă numeroase cuvinte necesare cerinţelor comunicative ale vremii.

Integrarea cuvintelor străine în procesul de comunicare a pus, pe de-o parte, problema adaptării acestora la structura lingvistică influenţată, iar, pe de altă parte, problema schimbărilor pe care le antrenează în organizarea lexicală a limbii române, în funcţie de structura fonetică şi gramaticală, fiecare influenţă străină manifestându-se în mod specific.

În funcţie de condiţiile de realizare a contactului dintre două limbi, influenţa afectează diferenţiat diversele ipostaze funcţionale şi stilistice ale limbii receptoare.

În utilizarea ei actuală, limba română este afectată de influenţa engleză în diversele ei forme de manifestare. Unul dintre domeniile puternic şi complex afectate este cel economic, în baza căruia s-a realizat cercetarea pe care se întemeiază prezenta lucrare.

Faţă de alte variante funcţionale ale limbii, limbajul economic are avantajul de a implica atât limbajul propriu activităţii ştiinţelor economice, cât şi nivelul comunicării colocviale. Totodată specificul activităţii economice presupune interferenţa cu alte limbaje specializate. Legăturile strânse dintre diversele domenii de activitate determină propagarea termenilor de la un domeniu la altul, favorizând o liberă şi rapidă circulaţie a termenilor în general şi reducerea numărului celor cu un grad înalt de specializare semantică. Prin extensiune, termenii pătrund în diverse terminologii sau sunt chiar preluaţi în vocabularul uzual.

Influenţa limbii engleze, care se manifestă mai pronunţat la nivel terminologic, antrenează însă adeseori şi modificări ale vocabularului general. Unele cuvinte englezeşti pătrund în limbajul economic odată cu fenomenul/conceptul denumit, cum ar fi: *outsourcing, joint-venture, dealer, stoskholder, target market*, altele dublează cuvintele româneşti (*billing – facturare, board – consiliu de conducere, overdraft – descoperire*

BDD-A20063 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:08 UTC)

de cont, deadline – termen-limită, salesman – comerciant). Se constată totodată şi actualizarea prin engleză a unor cuvinte mai vechi (*utilități* prin *utilities, a exceda* prin *exceed, mentenanță* prin *maintenance*), alteori, cuvinte uzuale se specializează semantic după „tipare" englezeşti (*maturitate* „scadență", *poziție* „funcție", *nişă* „colț specializat, profitabil pe piață").

Termenii englezeşti, de strictă specialitate sau nu, pătrund mai ales sub forma *împrumutului direct* în toate subdomeniile economice, în virtutea unei tendințe de interferență (manifestate pe plan internațional) a terminologiilor, precum şi a relațiilor vocabularului specializat cu cel uzual.

O modalitate de pătrundere în limba română a termenilor englezeşti o reprezintă textele de profil. Formele de introducere a împrumuturilor sunt variate şi inconsecvente: unele cuvinte şi expresii sunt utilizate direct fără o explicație prealabilă, altele sunt însoțite de echivalentul românesc sau de explicații.

Influența engleză asupra limbajului economic românesc se realizează cu precădere prin împrumutarea unor termeni englezeşti strict specializați, care sunt, de regulă, monosemantici, dar şi prin adoptarea unor unități lexicale polisemantice, care sunt preluate de română cu unul sau mai multe sensuri, în funcție de domeniul de utilizare şi de necesitățile de comunicare, de exemplu: *board, cookie, equity* au fost preluate cu un singur sens (cel specializat), pe când *cross, break, pool, switch* funcționează în română cu două sensuri [vezi 1, p. 59-64], dintre care unul este mai vechi în limba română, iar celălalt este un împrumut recent (*pool* împrumutat inițial cu sensul de „bazin de înot", este folosit în economie cu sensul „fond, gestiune comună"). Majoritatea termenilor monosemantici împrumutați din engleză îşi pot lărgi sensul în relație cu unități lexicale autohtone sau în contexte unde se speculează valoarea lor figurată. Modificările semantice în ambele sensuri, terminologizarea sau determinologizarea, înlesnesc pătrunderea împrumuturilor şi circulația cuvintelor (în general), restricțiile de utilizare fiind considerabil reduse.

Imitarea modelelor englezeşti prin *calc* participă împreună cu împrumuturile lexicale propriu-zise la extinderea influenței engleze în limba română. În limbajul economic actual sunt reprezentate cele trei tipuri de calc. Cuvintele româneşti îşi lărgesc semnificația după model englezesc sub forma calcului semantic: *a aplica* dobândeşte şi sensul „a solicita un post/funcție, a face o cerere" după engl. *to apply(for)*, *ataşament* împrumută sensul recent „anexă" al engl. *attachment*, *apreciere* „creştere" după engl. *appreciation*), modificarea semantică antrenând uneori şi modificări de ordin gramatical (*subsidiar* „auxiliar", adjectiv, iar *subsidiară* „filială", substantiv). Numeroase expresii englezeşti sunt reproduse în română sub forma calcului frazeologic, frecvent întâlnit în textele economice, fie traducându-se întreaga unitate frazeologică (*autosuficient* < engl. *self-sufficient*, *acțiune lichidă* < engl. *liquid share*, *companie scoică* < engl. *shell-company*, *piețe de capital* < engl. *capital-markets*, *rețea de distribuție* < engl. *distribution network*), fie prin traducerea unuia dintre termeni, celălalt fiind preluat ca atare (*canal de retail* < eng. *retail channel*, *public target* < engl. *target public*, *background educațional* < engl. *educational background*).

Reorganizări la nivelul lexical al limbajului economic românesc se realizează

BDD-A20063 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:08 UTC)

şi sub forma actualizării unor împrumuturi (anterioare) din alte limbi sub influenţa modelului englez (***mentenanţă*** < fr. *maintenance* prin anglicismul cu aceeaşi formă grafică, pronunţat [mənteinəns], *insolvenţă* < it. *insolvenza* prin engl. *insolvency*), cu posibile modificări semantice asociate adeseori cu conversiunea, de exemplu: adjectivul *subsidiar* (< fr. *subsidiaire*, MDN 2000) „auxiliar, secundar" devine substantiv feminin – *subsidiară* (< engl. *subsidiary* „filială, sucursală", adjectivul *publicitar* (< fr. *publicitaire*, MDN 2000) este substantivizat după engl. *publisher*, ca echivalent al engl. *editor*.

Împrumutarea şi folosirea termenilor englezeşti în română ridică numeroase şi complicate probleme de utilizare şi adaptare, din cauza diferenţelor de sistem ortografic, fonetic şi morfologic dintre cele două limbi.

La nivel ortografic şi fonetic adaptarea anglicismelor la sistemul limbii române se realizează cu dificultate, motivul esenţial constând în caracterul diferit al ortografiei în cele două limbi: fonetic, pentru română şi etimologic, pentru engleză.

Diferenţele importante care există în engleză între „imaginea" orală şi cea scrisă a cuvântului explică utilizarea a două modalităţi principale de scriere în română a anglicismelor (prin păstrarea formei grafice din engleză sau prin redarea, pe cât posibil, cu mijloacele alfabetului românesc, a aspectului fonetic englezesc: *exceingi* pentru engl. *exchange* [iks'tʃeine], *năuhau* notează engl. *knowhow* ['nəu'hau], *treidăr* pentru engl. *trader* ['treidər]). În comunicarea orală, pronunţarea lor redă cât mai fidel forma fonetică originară sau transpune, adeseori, forma scrisă a anglicismului, în termenii sugeraţi de sistemul grafic românesc ([***aplicant***] pentru engl. *applicant* ['æplikənt], [***broker***] pentru engl. *broker* [brəukər], [***e-mail***] redă engl. *e-mail* [i'meil]).

În procesul de adaptare a anglicismelor, se manifestă tendinţa de a păstra (pe cât posibil) aspectul fonetic al cuvintelor din engleză, astfel, DOOM² (p. XII) recomandă: *baseball* [beĭsbol], *bluff* [blaf], *bowling* [baŭling], *dancing* [densing], *mistress* [misiz], *slow* [slăŭ].

În general nu se păstrează particularităţile necunoscute limbii române (engl. *cool* [ku:l] pron. rom. [kul]).

Astfel, de pildă, sistemul vocalic englez este mai complex: comparativ cu limba română, în engleză numărul vocalelor este aproape dublu datorită prezenţei unei trăsături suplimentare – durata. Deosebirea de cantitate este inoperantă în sistemul vocalic românesc şi, ca atare, pronunţarea nu sesizează diferenţa între vocalele lungi şi scurte, încordate şi neîncordate, cele două foneme vocalice fiind redate în română printr-o unică vocală.

În consonantism, cea mai importantă particularitate a limbii engleze în raport cu româna este aspiraţia, care caracterizează ocluzivele în poziţie iniţială şi în silabe accentuate: [p, t, k] sunt puternic aspirate în opoziţie cu perechile sonore [b, d, g]. În pronunţarea românească a cuvintelor de origine engleză, aspiraţia ocluzivelor surde se pierde.

Altă particularitate a limbii engleze o constituie „consoanele latente", consoane care nu au realitate fonică în condiţii speciale de vecinătate [b, c, g, k, l, p, r, s, t], de exemplu: *doubt* [daut], *reign* [rein], *knee* [ni:], *calm* [ka:m], *pneumatic* [ŋju:'mætik],

BDD-A20063 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:08 UTC)

part [pa:t], *island* [‘ailənd], *listen* [lisən]; în română literele corespunzând acestor consoane sunt în general pronunțate în toate pozițiile.

Consoanele fricative [θ] şi [ð], inexistente în română, sunt realizate în pronunțarea românească prin analogie cu [s] sau [t] şi respectiv [z], cum ar fi: *thriller* ([‘θrilər]) pronunțat [srilăr], *think-tank* ([θink’tænk]) pron. rom. [tink’tenk], the ([ðə]) pron. rom. [ză] – *off the record* se pronunță [offzărecord]).

Lungimea consoanelor, fără a avea valoare distinctivă, este în engleză influențată de cantitatea vocalei precedente: consoanele sunt mai scurte după vocalele lungi şi se pronunță mai lung după vocalele scurte. În pronunțarea românească este neglijată această diferență.

Renunțarea la anumite particularități specifice englezei se constată şi în normarea (oficială) a scrierii şi pronunțării. Astfel, DOOM² recomandă păstrarea anglicismelor neasimilate grafic şi fonetic la sistemul limbii române.

Importantele deosebiri fonice şi ortografice dintre cele două limbi explică variantele multiple de acomodare a anglicismelor la sistemul fonetic şi (orto)grafic al limbii române.

În diversele publicații utilizate ca surse de material, sunt numeroase situațiile în care uzul dezvoltă modalități dintre cele mai variate de notare şi pronunțare a anglicismelor, care nu concordă totdeauna cu normele.

În presa scrisă, în general, dar şi în revistele de strictă specialitate, paralel cu păstrarea grafiei originare a termenului englezesc, recomandată de DOOM², se întâlnesc şi anglicisme notate în variate moduri: cu grafia adaptată scrierii româneşti (*năuhau, senviş/sanviş, şou/shou, treidăr*), se renunță uneori la consoanele duble (*modeling*, *reseler, scaner*), sau alteori se dublează nejustificat anumite litere (*developper* pentru engl. *developer*, *dinning* pentru engl. *dining*, *spammer* pentru engl. *spamer*) sau cu o formă hipercorectă (*night-loser* pentru engl. *night-looser, haker* pentru engl. *hacker, handycraft* pentru engl. *handicraft*). Pătrunderea şi răspândirea pe cale orală şi scrisă a neologismelor din engleză favorizează apariția dubletelor (orto)grafice (*brand/brend, discount/discont, feribot/ferry-boat*).

Circulația largă a termenilor economici care au pătruns în vocabularul uzual sau în alte limbaje speciale contribuie la extinderea uneia din grafii, precum şi înregistrarea ei în dicționare.

În comunicarea orală, împrumuturile din engleză apar frecvent cu mai multe modalități de pronunțare: adeseori se redă cât mai fidel aspectul fonetic originar ([*ăsemblăr*] pentru engl. *assembler* [ə’sæmblər], [*breikbit*] pentru engl. *break-beat* [breik’bi:t], [*on-eăr*] pentru engl. *on-air* [ɔn ‘ær]), dar sunt situații în care, din ironie sau ignoranță, pronunțarea modifică transpunerea în termenii valorilor sistemului grafic românesc a formei scrise a cuvântului englezesc împrumutat; în unele cazuri asemenea adaptări pot genera coliziuni semantice (engl. *casual* [’kæjuəl] pronunțat în română [kazual], engl. *track* [‘træk] redat prin [trac], engl. *trap* [‘træp], prin [trap]).

Variații se constată şi la nivelul recomandărilor normative. Astfel, pentru o largă categorie de anglicisme înregistrate în DOOM¹ cu o formă adaptată ortografic sistemului de scriere românesc, de exemplu: *forehand*, *groom*, *knockdown*, *looping*,

BDD-A20063 © 2015 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:08 UTC)

pentru *forhend*, *grom*, *cnocdaun*, *luping* (DOOM¹), DOOM² recomandă forma grafică englezească; în cazul altora, DOOM² acceptă ambele variante, fiind preferată cea comună (*pocher/poker*, *rosbif/roast beef*, *smeş/smash*) sau cea etimologică (*clearing/cliring, cocktail/cocteil, derby/derbi, peking/peching*).

Comparaţia indicaţiilor normative privind anglicismele din cele două ediţii ale DOOM-ului pune în evidenţă destul de multe diferenţe fireşti având în vedere procesul de evoluţie a limbii române. Modificările unor norme relevă tendinţa actuală de a păstra grafia etimologică şi de a păstra o formă cât mai apropiată de pronunţia originară. Numărul mare de împrumuturi a căror adaptare favorizează scrierea şi pronunţarea etimologică relativizează caracterul fonetic al sistemului ortografic românesc: prin normarea împrumuturilor în sens etimologic, literele româneşti încep să cumuleze diverse valori fonetice.

Ezitările şi variaţiile de scriere şi pronunţare a anglicismelor, inerente procesului de adaptare, constituie o frână în extinderea recomandărilor normative, tocmai pentru că variantele se întâlnesc în presa (scrisă sau orală), care are o contribuţie importantă la dezvoltarea limbii, implicit a variantei literare.

Diferenţele mari dintre sistemele morfologice ale celor două limbi creează probleme de încadrare a anglicismelor în sistemul flexionar românesc. Potrivit tendinţelor actuale, numeroase împrumuturi din engleză, substantive (*bluejeans, cornflakes, futures, non-targets*) şi adjective (*greenfield, full, junky, scary, trendy*), sunt utilizate ca invariabile, sporind numărul celor deja existente în română.

Adaptarea morfologică a anglicismelor pune numeroase probleme de adaptare din cauza diferenţelor dintre cele două sisteme gramaticale.

Astfel, în procesul de adaptare a substantivelor englezeşti, încadrarea lor în clasele de gen ale limbii române are în vedere mai ales criteriul semantic; criteriul aspectului formal este inoperant, având în vedere faptul că substantivele din engleză – indiferent de gen – au mai ales terminaţie consonantică, iar flexiunea este înlocuită prin prepoziţii. Genul substantivului împrumutat din engleză se manifestă mai ales prin forma determinanţilor sau a substitutelor (*o inteligentă miss*, *un pub select*), şi, în alte situaţii, prin asocierea cu anumite desinenţe: ***-e*** (*hardiste*, *hipiote*, *punkiste, sprintere*), pentru feminine şi ***-uri*** (*missuri*, *sex-simboluri*, *staruri*), pentru neutre.

Substantivele englezeşti care denumesc inanimate sunt în general tratate în română ca neutre, dar se întâlnesc şi situaţii de ezitare între neutru şi feminin (*acest story* / *o story, un/o erotic-line*).

Prin afluenţa împrumuturilor din engleză care denumesc inanimate, neutrul românesc se întăreşte considerabil cantitativ, iar desinenţa de plural ***-uri*** se extinde tot mai mult fiind asociată nu numai neutrelor, ci şi unor feminine. În condiţiile ignorării valorii morfologice de plural a terminaţiei ***-s***, ataşarea desinenţei ***-uri*** are ca rezultat forme tautologice (*gadgetsuri*, *hotspotsuri*, *rate-cards-uri*, *skills-uri*, *sub-labels-uri*).

Din inventarul bogat de alternanţe fonetice ale limbii române doar câteva afectează anglicismele, generale sunt alternanţele consonantice: ***d/z*** (*bodyguard/bodyguarzi,*

BDD-A20063 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:08 UTC)

landlord/ landlorzi), ***s/ş*** (*boss boşi, jean/jeanşi*) şi ***t/ț*** (*bit/biți, racket/racheți*). În DOOM² este înregistrată alternanța vocalică ***a/e***, întâlnită în flexiunea substantivelor masculine reprezentate de anglicismele compuse cu **man** (în afara celor mai vechi, împrumutate prin filieră franceză, ca: *barman, vatman*), pluralul fiind marcat tautologic: *businessmeni*, *congresmeni, chairmeni, gentlemeni, yeomeni, yesmeni* [1, p. 170-171].

În ce priveşte articularea, dificultățile derivă din poziția şi caracterul flexibil al articolului în limba română. Articolul nedefinit este asociat fără restricții anglicismelor, constituindu-se în marcă a genului feminin sau neutru pentru substantivele feminine englezeşti (*o/un top-model, o/un cover-girl, o/un script-girl*), sau pentru cele care denumesc inanimate (*un/o story, un/o soap-opera*). Articolul hotărât ***-ul*** se ataşează majorității substantivelor împrumutate din engleză (chiar şi unor substantive a căror semantică le situează ca feminine – *cover-girl-ul, top-modelul, script-girl-ul*).

Adjectivele împrumutate din engleză, funcționând în frecvente situații (ca şi în engleză) ca adverbe sau ca substantive, sporesc considerabil numărul adjectivelor invariabile din română (*junky, bearish, hawkish, shocking*).

În situații speciale, împrumuturi cu statut de adjective şi adverbe în engleză sunt utilizate în română şi ca substantive (*fresh-uri*, *low-uri*, *off-shore-uri*); sunt utilizate cu valoare adjectivală unele expresii verbale englezeşti (*management buy-out, principiul need-to-know, articole ready-to-wear*) şi unele substantive (*vizualizări real-time, angajamentul stand-by*). Prin derivare cu sufixe româneşti, unele adjective se substantivizează (*horrorism* < engl. *horror, smartitudine* < *engl. smart*).

Verbele din limba engleză sunt preluate în română de cele două conjugări productive: majoritatea sunt încadrate la clasa verbelor cu ***-a*** la infinitiv şi cu sufixul ***-ez*** la prezent indicativ (*a forwarda, a marketiza, a targheta, a up-data*); câteva, mai recente, sunt „adoptate” de clasa verbelor în ***-i***, mai ales în comunicarea informală (*a bipui, a brandui, a chatui*). Formele de participiu prezent din paradigma verbală engleză sunt transferate adeseori în limba română ca substantive (*un making-of* [„scenariu”], *billing* [„facturare”], *sharing* [„difuzare”]), iar cele de participiu trecut sunt asimilate adjectivelor (*built-in* [„încorporat”], *pre-paid* [„preplătite”], *reloaded* [„reîncărcat”]).

Cu toate dificultățile de adaptare la sistemul lingvistic al limbii române, împrumuturile din limba engleză continuă să pătrundă masiv şi rapid în limba română actuală, accelerând procesul de îmbogățire a vocabularului, antrenând totodată schimbări importante la alte niveluri ale sistemului.

Comunicarea pe noul şi foarte folosit mijloc al *Internetului*, aduce şi el fenomene de limbă cu şanse mari de răspândire în rândul tinerilor. Ne referim la scrierea cuvintelor prescurtat (ca în engleza americană vorbită, pentru economia de comunicare), folosirea unor modalități de transcriere insolite (*K*, pentru sunetul *CĂ*, *SH* pentru *Ş*, *TZ* pentru *Ț, DK* pentru „*dacă*”, KKO, „cacao” etc.; sau: *nashpa, coshmar, totzi* şi altele.

Filmul, prezent masiv în programele televiziunilor, din cauza grabei, superficialității sau inculturii, promovează de multe ori traduceri redate în titrări pline de greşeli de limbă şi ortografie. Având în vedere că se adresează vizualului, periculozitatea răspândirii formelor eronate este foarte mare. Aceeaşi observație şi pentru textele

BDD-A20063 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:08 UTC)

ce curg pe *croll-urile* ecranelor TV, uneori cu viteze greu de citit. Când acestea sunt mai multe, chiar trei, ele devin adevărate mijloace de dezvoltare eronată a limbajului telespectatorilor.

Un alt fenomen, influențat de crainicii TV de „stil" american, privește mutarea accentului cuvintelor. Faptul pornește de la rapiditatea fluxului vorbirii, ca în cazul crainicilor de sport, surclasați deseori de dinamica jocului. Dacă regula, în limba română, era ca el sa stea pe penultima silabă, acum glisează, din ce în ce mai frecvent, către antepenultima, de unde şi mai multele variante acceptate de DOOM2; se pronunță *pAstilă* şi nu *pasTIlă, CApsulă pentru CapsUlă, Agora* şi nu *agOra, Editor* şi nu *ediTOR, PROGnosticul* şi nu *progmoSTIcul* etc.

Datorită masivului fenomen al migrației românilor, pentru găsirea unui loc de muncă în unele țări europene, în special, au apărut mai multe variante al unor „graiuri", să le zicem, cum ar fi *româno-englez, româno-italian, româno-spaniol, româno-australian* şi aşa mai departe.

Câteva exemple care au şi un anume pitoresc. Numai la câteva luni după ce s-a transferat la o echipă din Italia (în 1990), fotbalistul Florin Răducioiu a şocat românii vorbind o limbă puțin inteligibilă prin accentul italienizant şi melanjul lingvistic. Fotomodelul Ramona Bădescu a fost surprinsă vorbind tot „româno-italiana", când, în calitate de coprezentatoare a Festivalului *Cerbul de Aur* (2005), a spus: „Anul două mii *quatro*" sau: „Să se *curunteze*" (în loc de *să se încrunte*) etc. Aşadar, lingvistic, se înregistrează o intrare de cuvinte din aceste limbi în română, sub forma unor neologisme, fapt obişnuit, normal, tinerii introducând aproape inconştient în discursul lor cuvinte sau chiar expresii englezeşti.

Referințe bibliografice

1. Athu, Cristina. *Influența limbii engleze asupra limbii române actuale (în limbajul economic şi de afaceri)*. Bucureşti, Editura Universitară, 2011.

2. Avram, Mioara. *Anglicismele în limba română actuală*. Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997.

3. Bidu-Vrănceanu, Angela. *Relațiile dintre limbajele tehnico-ştiințifice şi limbajul literar standard*, LL, III-IV, 1990.

4. Coseriu, Eugenio. *Introducción al estudio estructural del léxico* [1966], în Coseriu, 1977, p. 87-142.

5. Purice, Mihail. *Legislația lingvistică şi problemele limbii de stat* // LR, 2001, nr. 9-12.

6. Puşcariu, Sextil. *Dicționarul limbii române*, *Literele A-C, F-L*, I. Bucureşti, 1943.

7. DOOM[1] – *Dicționarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române.* Ediția a II-a revăzută şi adăugită. Bucureşti, 1982.

8. DOOM[2] – *Dicționarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române.* Ediția a II-a revăzută şi adăugită. Bucureşti, Univers Enciclopedic, 2005.

BDD-A20063 © 2015 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:08 UTC)